

บริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด
AIMPHAN PRESS CO., LTD.

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

ภาษาไทย ๖ เล่ม ๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๐

ได้ผ่านการตรวจสอบจากสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาให้ความเห็นชอบเรียบร้อยแล้ว

ผู้เรียบเรียง

รศ.ผกาศรี ดร.สุภัค	เย็นบุตร มหาวิทยาลัย	ค.บ.(ภาษาไทย-ฝรั่งเศส), ค.ม.(การสอนภาษาไทย) ศศ.บ.(ภาษาไทย) เกียรตินิยม, อ.ม.(ภาษาไทย), อ.ด.(ภาษาไทย)
นางสาวนิธอร	พรอำไพสกุล	กศ.บ.(ภาษาไทย), ศศ.ม.(ภาษาไทย)

ผู้ตรวจ

รศ.ประไพ ผศ.ชวนพิศ ผศ.วิมลศิริ	เชิงฉลาด อิฐรัตน์ ร่วมสุข	ค.บ.(ภาษาไทย-ฝรั่งเศส), ค.ม.(การสอนภาษาไทย) อ.บ.(ภาษาไทย), อ.ม.(ภาษาไทย) กศ.บ.(ภาษาและวรรณคดีไทย), กศ.ม.(ภาษาและวรรณคดีไทย)
--------------------------------------	---------------------------------	---

บรรณาธิการ

นางสาวสุชาดา รศ.สุกัญญา	วราห์พันธ์ สุจนายา	กศ.บ.(สังคมศึกษา), ค.ม.(พื้นฐานการศึกษา) อ.บ.(ภาษาไทย), อ.ม.(ภาษาไทย)
----------------------------	-----------------------	--

ปีที่พิมพ์ ๒๕๕๕

พิมพ์ครั้งที่ ๑

ISBN 978-616-07-0426-2

จัดทำโดย บริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

๑ ฝ่ายการตลาด, ฝ่ายการเงินและบัญชี, ฝ่ายผลิตและจัดส่ง :

๖๙/๑๐๙ หมู่ ๑ ซ.พระแม่การุณย์ ต.บ้านใหม่ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี ๑๑๑๒๐

โทร. ๐-๒๕๕๔-๕๕๕๕, ๐-๒๕๕๔-๕๕๕๓, ๐-๒๕๖๑-๕๕๕๐-๒ โทรสาร ๐-๒๕๖๑-๕๕๕๓

๑ ฝ่ายวิชาการ :

๘๗/๑๒๒ ถ.เทศบาลสงเคราะห์ แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

โทร. ๐-๒๕๕๔-๕๕๑๕-๒๐, ๐-๒๕๕๓-๘๑๖๘-๙ โทรสาร ๐-๒๕๕๐-๒๕๒๓

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์เป็นของบริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

คำนำ

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ๖ เล่ม ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เรียบเรียงตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น ๑๐ หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย ระดับภาษาและคำราชาศัพท์ หลักการสร้างคำในภาษาไทย การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณและประเมินค่า การพูดโน้มน้าวใจ การอ่านและเขียนบันทึกความรู้ การเขียนรายงานวิชาการ การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่น สามก๊ก ตอนกวนอูไปรับราชการกับโจโฉ และเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนขุนช้างถวายฎีกา

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ๖ เล่ม ๑ เล่มนี้ จะอำนวยความสะดวกต่อผู้สอนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร

ฝ่ายวิชาการ บริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด
เมษายน ๒๕๕๕

สารบัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ระดับภาษาและคำราชาศัพท์	๑
ระดับภาษา	๒
คำราชาศัพท์	๘
กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	๑๘
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หลักการสร้างคำในภาษาไทย	๒๑
การสร้างคำในภาษาไทย	๒๒
กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	๓๐
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ การฟัง และดูอย่างมีวิจารณญาณ และประเมินค่า	๓๒
ความหมายของวิจารณญาณ	๓๓
ประเภทของสารที่ควรฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ	๓๓
แนวทางการรับสารอย่างมีวิจารณญาณ	๓๕
ความสำคัญของการฟัง และดูเพื่อประเมินค่า	๓๖
ขั้นตอนในการฟัง และดูเพื่อประเมินค่า	๓๗
แนวการฟัง และดูสารประเภทต่างๆ เพื่อประเมินค่า	๓๘
กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	๔๑
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ การพูดโน้มน้าวใจ	๔๔
ความหมายของการพูดโน้มน้าวใจ	๔๕
ความสำคัญของการพูดโน้มน้าวใจ	๔๕
จุดมุ่งหมายของการพูดโน้มน้าวใจ	๔๖
กลวิธีการพูดโน้มน้าวใจ	๕๐
ข้อควรคำนึงถึงเพื่อให้การพูดโน้มน้าวใจสัมฤทธิ์ผล	๕๒
กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	๕๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ การอ่าน และเขียนบันทึกความรู้	๕๔
ความหมายของการอ่าน และเขียนบันทึกความรู้	๕๖
วิธีการเขียนบันทึกความรู้	๕๖
กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	๖๒
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ การเขียนรายงานวิชาการ	๖๓
ความหมายของการเขียนรายงานเชิงวิชาการ	๖๔
ขั้นตอนของการเขียนรายงานเชิงวิชาการ	๖๔
ส่วนประกอบของรายงานเชิงวิชาการ	๗๕
หลักการเขียนส่วนประกอบของรายงานเชิงวิชาการ	๗๖
การเขียนอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	๗๘
การเขียนอ้างอิงแบบเชิงอรรถ	๘๑
กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	๘๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่น	๘๘
ความหมายของวรรณกรรมท้องถิ่น	๘๙
ลักษณะของวรรณกรรมท้องถิ่น	๘๙
ประโยชน์ในการศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่น	๙๐
ความหมายของเพลงกล่อมเด็ก	๙๑
ลักษณะของเพลงกล่อมเด็ก	๙๑
การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นเพลงกล่อมเด็ก	๙๒
กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	๙๘
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ สามก๊ก ตอนกวนอุไปรับราชการกับโจโฉ	๙๙
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสามก๊ก	๑๐๑
เนื้อหา	๑๐๓
วิเคราะห์คุณค่าสามก๊ก ตอน กวนอุไปรับราชการกับโจโฉ	๑๑๘
กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	๑๒๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนขุนช้างถวายฎีกา	๑๒๕
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเสภาขุนช้างขุนแผน	๑๒๗
เนื้อหา	๑๓๐
วิเคราะห์คุณค่าเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนขุนช้างถวายฎีกา	๑๕๒
กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	๑๖๐
บรรณานุกรม	๑๖๑

หน่วยการเรียนรู้ที่

๑ ระดับภาษาและคำราชาศัพท์

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษา และหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด : สิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้

๓. ใช้ภาษาเหมาะสมแก่โอกาส กาลเทศะ และบุคคล รวมทั้งคำราชาศัพท์ อย่างเหมาะสม

แนวคิด

ปัจจัยอย่างหนึ่งที่ทำให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผล คือ การเลือกการใช้ภาษาให้ถูกระดับ ผู้ส่งสารต้องเลือกระดับของภาษาให้เหมาะกับผู้รับสาร กาลเทศะ วัตถุประสงค์ และเนื้อหาของสาร ทั้งที่เป็นคำสามัญ และคำราชาศัพท์ เพื่อเป็นการรักษาวัฒนธรรมทางภาษาให้คงอยู่ และเกิดความภาคภูมิใจในภาษาไทยอันเป็นสมบัติของชาติ

สาระการเรียนรู้

๑. ระดับภาษา
๒. คำราชาศัพท์

ในการส่งสารทั้งการพูด และการเขียน ผู้ส่งสารจะต้องคำนึงถึงเนื้อเรื่อง หรือความคิดที่จะส่ง และยังต้องคำนึงถึงระดับของภาษาที่จะใช้กับผู้รับสารอีกด้วย ผู้ส่งสารจะต้องพิจารณาว่าผู้รับสารเป็นใคร อายุเท่าไร มีฐานะทางสังคมสูงกว่า ต่ำกว่า หรือระดับเดียวกัน มีความสนิทสนมกันเพียงใด เพื่อที่จะได้เลือกถ้อยคำมาใช้ให้เหมาะสมกับผู้รับสาร เช่น นักเรียนเมื่อพูดกับผู้ใหญ่จะต้องใช้คำที่สุภาพมากกว่าพูดกับเพื่อนด้วยกัน ในส่วนของผู้รับสารการมีความรู้เรื่องระดับภาษาจะช่วยให้รู้จักพิจารณาการส่งสาร หรือตัวสาร ว่าใช้ภาษาได้ถูกต้องกับระดับของภาษาหรือไม่เพียงใด ซึ่งจะมีผลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้ส่งสารนั้นได้

ระดับภาษา หมายถึง การใช้ถ้อยคำสำนวนในภาษา โดยคำนึงถึงฐานะทางสังคม กาลเทศะ และเนื้อเรื่อง เพื่อให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพสูงสุดคือ จะใช้ภาษาโดยคำนึงถึงบุคคล (อายุ ฐานะทางสังคม) โอกาส และเนื้อเรื่องที่จะสื่อสารเป็นประเภท (การเมือง ศาสนา ฯลฯ) เช่น

นักเรียนพูดกับอาจารย์ในโรงเรียน	หนูจะ เรียน ให้อาจารย์ทราบเรื่อง.....
เพื่อนพูดกับเพื่อนในห้องเรียน	เราจะ บอก ให้เธอรู้เรื่อง.....
อาจารย์พูดกับรัฐมนตรีในห้องประชุม	ดิฉันจะ กราบเรียน ให้ท่านทราบเรื่อง.....
อาจารย์พูดกับอาจารย์ในที่ประชุม	ผมขอ เรียน ให้ที่ประชุมทราบเรื่อง.....

ระดับภาษาแบ่งตามกาลเทศะหรือตามโอกาส และแบ่งตามเนื้อเรื่อง การแบ่งตามกาลเทศะหรือตามโอกาส แบ่งได้ ๕ ประเภท ดังนี้

๑. ภาษาระดับพิธีการ เป็นภาษาระดับสูง อลังการ งดงาม ไพเราะ ใช้ในพิธีการ หรือโอกาสสำคัญๆ มีลักษณะสมบูรณ์แบบ มีประโยคความซ้อนที่มีข้อความขยายค่อนข้างมาก ภาษาระดับนี้ใช้กล่าวสดุดี ไว้อาลัย กล่าวปราศรัย แนะนำบุคคลสำคัญ รวมทั้งวรรณกรรมชั้นสูง

ตัวอย่าง

...ศาสตราจารย์เอกวิทย์ ณ ถลาง เป็นผู้มีบทบาทในการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยเป็นที่ประจักษ์เมื่อครั้งรับราชการในตำแหน่งอธิบดีกรมวิชาการ และอธิบดีกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้เป็นผู้วางรากฐานการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งนับว่า เป็นพัฒนาการหนึ่งในกระบวนการปฏิรูปการศึกษาของชาติ

จากเกียรติคุณที่ประจักษ์ และคุณูปการที่ปรากฏแก่การศึกษาของชาติ ดังกล่าวข้างต้น สภามหาวิทยาลัยจึงมีมติเป็นเอกฉันท์ มอบปริญญาดุษฎีศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา แก่ศาสตราจารย์เอกวิทย์ ณ ถลาง เพื่อเป็นการยกย่อง และประกาศเกียรติคุณให้ปรากฏสืบไป...

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ : พิธีพระราชทานปริญญากิตติมศักดิ์
และปริญญาบัตรประจำปีการศึกษา ๒๕๕๑

จากตัวอย่าง จะเห็นการใช้ภาษาระดับสูง เป็นภาษาที่ใช้ในพิธีการที่สำคัญ ใช้คำที่งดงาม เช่น เกียรติคุณที่ประจักษ์ คุณูปการ ประกาศเกียรติคุณให้ปรากฏสืบไป และใช้ประโยคความซ้อนที่มีข้อความขยายค่อนข้างมาก เช่น การขยายเกียรติคุณของศาสตราจารย์เอกวิทย์ ณ ถลาง ดังนี้

๐ ศาสตราจารย์เอกวิทย์ ณ ถลาง เป็นผู้มีบทบาทในการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยเป็นที่ประจักษ์เมื่อครั้งรับราชการในตำแหน่งอธิบดีกรมวิชาการ และอธิบดีกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

๐ ศาสตราจารย์เอกวิทย์ ณ ถลาง ได้เป็นผู้วางรากฐานการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ซึ่งนับว่าเป็นพัฒนาการหนึ่งในกระบวนการปฏิรูปการศึกษาของชาติ

๒. ภาษาระดับมาตรฐานราชการ หรือแบบแผน เป็นภาษาที่ใช้ในโอกาสสำคัญที่เป็นทางการ มีลักษณะสมบูรณ์แบบ ถูกหลักไวยากรณ์ ชัดเจน สละสลวย สุภาพ ผู้ใช้ภาษาระดับนี้ต้องใช้อย่างระมัดระวัง อาจมีการร่าง แก้วไข ไขลวงหน้า มักเป็นภาษาเขียนเพื่อที่จะนำไปกล่าวเป็นคำปราศรัยกล่าวเปิดประชุม กล่าวประกาศเกียรติคุณ และใช้ในการเขียนรายงานวิชาการ เรียงความ บทความวิชาการ หนังสือราชการ คำนำหนังสือต่างๆ เป็นต้น

ตัวอย่าง

คำว่าสำนวนในที่นี้ หมายถึง คำตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไปมาประกอบด้วยกันเข้า และนำไปใช้ในความหมายที่ไม่ตรงกับความหมายของคำที่นำมาประกอบนั้น หากแต่ใช้ในลักษณะที่เป็นโวหาร เป็นการเปรียบเทียบ หรือในแบบที่เรียกว่า ความหมายโดยปริยาย สำนวนเหล่านี้บางสำนวนมีลักษณะคล้ายคำประสม บางสำนวนเรียกได้ว่าแบบคำพังเพย

นววรรณ พันธุมธา : คลังคำ

จากตัวอย่าง จะเห็นภาษาที่มีความชัดเจน ถูกหลักไวยากรณ์ มีลักษณะภาษาเขียนที่ใช้ในงานเขียนทางวิชาการ เช่น "...และนำไปใช้ในความหมายที่ไม่ตรงกับความหมายของคำที่นำมาประกอบนั้น หากแต่ใช้ในลักษณะที่เป็นโวหาร"

๓. ภาษาระดับกึ่งทางการ เป็นภาษาที่ใช้สื่อสารกันทั่วไปในชีวิตประจำวันเป็นภาษาสุภาพ ผู้ใช้ภาษาไม่ต้องระมัดระวังในการใช้ภาษามากเท่าภาษา ๒ ระดับที่กล่าวมาแล้วข้างต้น อาจใช้รูปประโยคง่ายๆ ไม่ซับซ้อน อาจละบางส่วนของประโยคได้บ้าง เช่น ประธาน กริยา กรรม ภาษาระดับนี้ใช้ติดต่อธุรกรรม หรือสื่อสารกับบุคคลที่ไม่สนิทสนมคุ้นเคย ใช้ในสถานศึกษา หรือหน่วยงานต่างๆ ถ้าเป็นการเขียนพบในบทความ สารคดี เรื่องเล่าต่างๆ

ตัวอย่าง

สิ่งหนึ่งที่น่ายินดีเมื่อได้รับรู้เรื่องราวของป่าชุมชนนั่นคือ การมีจิตสำนึกร่วมกันในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในพื้นที่ ความตั้งใจจริง และมุ่งมั่นปกป้องดูแลผืนป่า อันเปรียบเสมือนบ้านของตัวเอง ดูจะเป็นแรงขับเคลื่อนผลักดันให้เกิดผลดีกระจายรอบด้านแน่นอนว่า ความอุดมสมบูรณ์ ความเป็นอยู่แบบพอเพียง ย่อมมีสู่ทุกผู้ทุกคนในบริเวณนั้นอย่างน่าชื่นชม รวมทั้งป่าชุมชนที่ยังคงมีอยู่ต่อไป

ชานนท์ : ป่าชุมชนเขาวง จ.ชัยภูมิ สกลไทย ฉบับ ๒๕๕๑ วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๒

จากตัวอย่าง เป็นการใช้ภาษาอย่างสุภาพในงานเขียนประเภทสารคดี รูปประโยคง่ายๆ ไม่ซับซ้อนใช้ประโยคที่มีข้อความขยายค่อนข้างน้อย ผู้เขียนไม่ต้องระมัดระวังภาษามากนัก เช่น

- สิ่งหนึ่งที่น่ายินดีเมื่อได้รับรู้เรื่องราวของป่าชุมชนนั่นคือ การมีจิตสำนึกร่วมกันในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในพื้นที่
- แน่นอนว่า ความอุดมสมบูรณ์ ความเป็นอยู่แบบพอเพียงย่อมมีสู่ทุกผู้ทุกคนในบริเวณนั้นอย่างน่าชื่นชม

๔. ภาษาระดับสนทนา เป็นภาษาที่ใช้พูดสนทนากันในชีวิตประจำวัน ระหว่างบุคคลที่รู้จักสนิทสนม คุ้นเคยกัน ใช้ในการเจรจาซื้อขายรวมทั้งการประชุมที่ไม่เป็นทางการ มีรูปแบบประโยคไม่ซับซ้อน อาจใช้คำซ้ำ คำสแลง คำตัด คำต่อ ปะปนอยู่ แต่จะไม่ใช้คำหยาบ พบได้ในการพูดคุยกันในการเขียนนวนิยาย บทละคร การรายงานข่าว บทภาพยนตร์ การวิเคราะห์ข่าว

ตัวอย่าง

เมนูแรก ก็คือต้มโคล้งปลากรอบใส่ใบมะขามอ่อน เมนูสุขภาพดีหม้อนี้ ดิฉันชอบชอบแค่เห็นใบมะขามอ่อนน้ำลายก็พุ่งปรืด! และหิวขึ้นมาในบัดดล หม้อนี้อุดมไปด้วยสมุนไพรรอบๆ ตัวที่ถูกนำมาเสริมมากมายค่ะ ซึ่งล้วนให้สรรพคุณทางยาอย่างดีเลิศ... จึงเหมาะทำทานกันเพลินเพลินในช่วงอากาศเปลี่ยนแปลงนี้

จันทร์วิ : ด้านโรค...ด้วยสมุนไพรใกล้ตัว สกลไทย ฉบับ ๒๕๕๑ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๒

จากตัวอย่าง การใช้ภาษามีลักษณะเหมือนการสนทนากัน เช่น ใช้คำ ดิฉันชอบชอบ น้ำลายก็พุ่งปรืด และหิวขึ้นมาในบัดดล เป็นต้น

๕. ภาษาระดับกันเองหรือภาษาปาก เป็นภาษาที่ใช้สนทนากับผู้ที่สนิทสนมกันมากๆ เช่น ในหมู่เพื่อนฝูง หรือในครอบครัว มักใช้พูดกันในสถานที่ที่เป็นส่วนตัว ในโอกาสที่ต้องการความสนุกสนานรื่นเริง ลักษณะของภาษาระดับนี้อาจมีการตัดคำ มีคำสแลง คำต่ำ คำหยาบ ปะปนอยู่มาก ไม่ค่อยคำนึงถึงแบบแผนของภาษา มักใช้ในการพูดมากกว่าการเขียน แต่อาจจะพบในการเขียนนวนิยาย เรื่องสั้น บทละคร หรือข่าวกีฬา บทล้อเลียนเสียดสี จดหมายส่วนตัว

ตัวอย่าง

เรื่องนี้สำคัญมาก อ่านแล้วเหยียบไว้เลยนะ แดดดีเข้าบอกว่า เป็นที่รู้จักกันในวงการหอย พอใกล้เที่ยงของวันที่หอยออกจะมีคนมาแจ่งเลขเด็ดที่ว่าลือคไว้แล้ว มาให้กับพวกคหอย ฉะนั้นโค้งสุดท้ายนี้จึงเป็นที่เฝ้ารอลอยางจดจ่อมาก จนทำงานไม่รู้เรื่อง บางทีนายดีลูกหรือไปไหนก็ไม่วู้ก็เพราะลืมนู จนเขาปิดรับเลขนั้นแหละ สติจึงกลับมา

ยูวดี ดันสกลรุ่งเรือง : วันที่ไม่ควรเล่นกอล์ฟ

สกลไทย ฉบับที่ ๒๕๕๑ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๒

จากตัวอย่าง มีการใช้ประโยคที่ไม่ซับซ้อนอาจมีคำสแลง คำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ หรือคำหยาบบ้างก็ได้ เช่น อ่านแล้วเหยียบไว้เลยนะ วงการหอย หอยออก เลขเด็ดที่ว่าลือคไว้คหอย โค้งสุดท้าย

ระดับภาษาแบ่งตามเนื้อเรื่อง

การแบ่งระดับภาษาตามเนื้อเรื่องในการสื่อสารกัน ผู้ส่งสารจะส่งเนื้อเรื่อง หรือสารไปให้ผู้รับสาร เนื้อเรื่องจะมีหลายประเภท เช่น เรื่องส่วนตัว การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนา วิทยาศาสตร์ เป็นต้น ระดับภาษา และถ้อยคำที่ใช้จะแตกต่างกันไปตามเนื้อเรื่อง ถ้าเป็นการเขียนจดหมายส่วนตัว ก็จะใช้ภาษาระดับสนทนา หรือระดับกันเอง ถ้าเป็นเนื้อเรื่องเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ หรือศาสนาจะต้องใช้ภาษาในระดับสูง ใช้อย่างระมัดระวัง ถ้าเป็นเรื่องเศรษฐกิจ ก็จะต้องมีการใช้ถ้อยคำสำนวนที่แตกต่างออกไป อาจต้องใช้ภาษาระดับทางการ เพราะมีคำศัพท์เฉพาะด้าน เฉพาะอาชีพ

ตัวอย่าง เนื้อเรื่องเกี่ยวกับศาสนา

การเสด็จประสูติของสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นเครื่องชี้ชัดนักหนาว่าทรงสั่งสมพระบารมีสูงส่งเต็มทีในพระอดีตชาติ ซึ่งนับไม่ถ้วน ผู้มีปัญญายังสามารถน้อมนำไปเตือนตนเองได้ว่า การสั่งสมความดีมีผลดีจริง ย่อมส่งผลให้เป็นบารมีนำสู่ภพภูมิที่ดี ควรแก้ความดีที่ได้สั่งสมไว้...

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช : แสงส่องใจ

จากตัวอย่าง เป็นเนื้อเรื่องเกี่ยวกับศาสนาจะใช้คำที่สมบุรณ์แบบ และระมัดระวัง มีการใช้คำราชาศัพท์ที่ใช้เหมาะกับบุคคล เช่น การเสด็จประสูติของสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสมพระบารมี พระอดีตชาติน้อมนำไปเตือนตนเอง เป็นต้น

ตัวอย่าง เนื้อเรื่องเกี่ยวกับความรู้ภาษาไทย

ลักษณะภาษาไทยเป็นอย่างไร เหมือนหรือต่างกับภาษาใดอย่างไรหรือไม่ ที่จริงคำถามดังกล่าวนี้เราคนไทยผู้ใช้ภาษาไทยจนชิน ไม่เคยนึกจะถามกัน แต่เมื่อถูกถามก็ต้องหยุดคิด บางคนอาจคิดไปถึงภาษาบาลีสันสกฤตที่เชื่อกันว่า เป็นแม่ภาษา ไม่เช่นนั้นก็นึกไปถึงภาษาจีน เพราะเคยใกล้ชิดกันมา มาในปัจจุบันนี้เราเกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษมากขึ้น คนก็อดจะนำไปเทียบกับภาษาอังกฤษไม่ได้

บรรจบ พันธุเมธา : ลักษณะภาษาไทย

จากตัวอย่าง เป็นเนื้อเรื่องอธิบายให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะภาษาไทย เป็นงานเขียนทางวิชาการจึงต้องใช้ภาษาแบบแผน ถูกหลักไวยากรณ์ เช่น ลักษณะภาษาไทยเป็นอย่างไร เหมือนหรือต่างกับภาษาใดอย่างไรหรือไม่ มาในปัจจุบันนี้ เราเกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษมากขึ้น

ตัวอย่าง เนื้อเรื่องการสวมเสื้อผ้าที่มีลายตาราง

ในการสวมเสื้อผ้ายลายสก๊อตนั้น มีสิ่งที่ต้องคำนึงถึงก็คือ การเลือกลักษณะลวดลายให้สมกับรูปร่างของคุณลักษณะของลวดลายที่ว่านั่นก็คือ ขนาดของตาราง และความถี่ห่างของลวดลาย ตารางที่ใหญ่ และหนานั้นมีความเสี่ยงในการสวมใส่มากพอๆ กับการสวมเสื้อลายขวาง เพราะทำให้คุณดูตัวใหญ่กว่าปกติ

วิพักรวิธิ : ดีตารางของร่างกายไม่ลายด้วยตาราง
สกุลไทย ฉบับที่ ๒๔๗๗ วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

จากตัวอย่าง เนื้อเรื่องนี้มุ่งให้ความรู้แก่ผู้อ่านเรื่อง การสวมเสื้อผ้าที่มีลายตาราง หรือลายสก๊อต ว่าต้องเลือกให้เหมาะกับรูปร่าง ผู้เขียนต้องการให้เป็นเนื้อเรื่องที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน เป็นภาษาระดับกึ่งทางการ เช่น ใช้คำว่า สวมเสื้อผ้า สิ่งที่ต้องคำนึงถึง ตัวใหญ่กว่าปกติ

ข้อควรคำนึงในการใช้ภาษาให้ถูกระดับภาษา

ระดับภาษามีความสำคัญในการใช้ภาษาอย่างมาก เพราะจะช่วยให้การสื่อสารประสบผลสำเร็จ การใช้ภาษาให้ถูกระดับมีข้อควรคำนึงดังนี้

๑. ฐานะทางสังคม คือ ต้องพิจารณาว่าผู้ฟัง หรือผู้อ่านคือใคร มีฐานะทางสังคมสูงกว่า ต่ำกว่า หรือเท่ากันกับผู้ส่งสาร มีความสนิทสนมกันหรือไม่ เพื่อจะได้เลือกสรรถ้อยคำมาทำให้เหมาะสมไม่ผิดระดับภาษา

๒. กาลเทศะ หมายถึง เวลา หรือโอกาส สถานที่ ในขณะที่กำลังใช้ภาษาอยู่ เช่น ในห้องประชุมโรงเรียน อาจารย์ใหญ่กำลังให้โอวาทนักเรียน ภาษาที่ใช้ต้องเป็นภาษาระดับกึ่งทางการ ซึ่งมีลักษณะประโยคง่ายๆ ไม่ซับซ้อน และสุภาพ

๓. เนื้อเรื่อง หมายถึงสารที่ต้องการพูดหรือเขียนผู้ส่งสารจะเลือกใช้ระดับภาษาแตกต่างกันไป เช่น เนื้อเรื่องเกี่ยวกับการประกาศทางราชการก็จะใช้ภาษาระดับมาตรฐานราชการ ซึ่งเป็นภาษาเขียนที่จะต้องระมัดระวัง

๔. วิธีการสื่อสาร ในกรณีการเขียนจะมีทั้งลักษณะปกปิด และเปิดเผย ลักษณะปกปิดจะขึ้นอยู่กับฐานะทางสังคม กาลเทศะ และเนื้อหาของผู้ส่งสารกับผู้รับสาร เช่น การเขียนจดหมายส่วนลักษณะเปิดเผย ต้องระมัดระวังเพราะจะมีผู้อื่นรู้เห็นด้วยซึ่งอาจก่อให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อผู้ส่งสารได้ เช่น การเขียนไปรษณียบัตรถึงเพื่อนสนิท ถ้าใช้คำในระดับภาษาปาก อาจจะทำให้มีผู้รู้ว่าเป็นคนอย่างไร อาจจะไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม ถ้าเป็นการสื่อสารผ่านสื่อ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ก็ควรระมัดระวังให้มาก ไม่ควรใช้ภาษาที่ไม่สุภาพ มิฉะนั้นจะมีผลสะท้อนกลับในด้านลบมายังผู้ส่งสารได้

คำราชาศัพท์

คำราชาศัพท์ หมายถึง คำศัพท์สำหรับพระราชา เป็นภาษาที่กำหนด และตกแต่งขึ้นให้สุภาพ และเหมาะสม เพื่อใช้พูดถึง หรือพูดกับพระมหากษัตริย์ และพระบรมวงศานุวงศ์ ปัจจุบันนี้หมายถึง คำสุภาพที่ใช้กับบุคคลที่ควรเคารพ การรู้เรื่องคำราชาศัพท์เป็นการเรียนรู้ในการใช้ภาษาให้ถูกต้องตามกาลเทศะ และฐานะของบุคคล ภาษาไทยได้กำหนดคำราชาศัพท์ขึ้นใช้ และมีวิธีการใช้ตามระเบียบแบบแผนของภาษาซึ่งนับว่า เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่แสดงออกทางด้านภาษา

ที่มาของคำราชาศัพท์

ลักษณะของสังคมไทยเป็นสถานที่ที่มีความผูกพันฉันพี่น้องนับถือกันด้วยวิญญู คุณวุฒิ และชาติวุฒิ ลักษณะดังกล่าวจึงสะท้อนออกมา และปรากฏในภาษาไทย เช่น การใช้ภาษาที่สุภาพกับผู้ที่มีวัยสูงกว่า การใช้ภาษากันเองกับผู้ที่มีสนิทสนมกันหรือการใช้คำราชาศัพท์ กับพระมหากษัตริย์ และพระราชวงศ์ เป็นต้น และในสังคมไทยสมัยก่อนเป็นสังคมที่ยกย่องผู้นำ ผู้ที่มีบุญญาธิการ ผู้ที่ประพฤติดี และผู้ช่วยเหลือให้ความสุขแก่ราษฎร จึงได้มีการใช้คำเพื่อยกย่องเทิดทูนพระมหากษัตริย์

นอกจากนี้ไทยได้รับอิทธิพลของการนับถือพระมหากษัตริย์ว่า เป็นเทวราชาจากเขมร มีการใช้คำเพื่อแสดงสถานะของพระมหากษัตริย์ คำเหล่านั้นจึงได้พัฒนามาเป็นคำราชาศัพท์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

ที่มาของคำราชาศัพท์ นอกจากจะมาจากลักษณะของสังคมไทย และความเกี่ยวข้องกันทางประวัติศาสตร์กับประเทศเขมรแล้วยังได้มีการกำหนดตกแต่งภาษาขึ้นมาเฉพาะเป็นคำราชาศัพท์จากคำไทยที่มีอยู่แล้ว หรือสร้างคำขึ้นใหม่หรืออาจยืมมาจากภาษาอื่น ดังนี้

๑. คำไทย คำราชาศัพท์ที่เป็นคำไทย มักจะเป็นคำนาม และคำกริยาเท่านั้น จะมีการตกแต่งคำเพื่อให้เป็นคำราชาศัพท์ขึ้นมาใช้โดยการเติมคำ **“พระหรือพระราช”** หน้าคำศัพท์ที่เป็นคำนาม และเติม **“ทรง”** หน้าคำกริยา ดังนี้

- **คำนาม** เช่น พระนาม (ชื่อ)
พระเ้า (นม)
พระอุ (แปล)
พระสาง (หวิ)
พระแท่น (เตียง, ที่นั่ง)
พระล่วม (หีบหมาก)
พระราชวัง (ที่อยู่ของพระมหากษัตริย์)
พระราชยาน (พาหนะ)
- **คำกริยา** เช่น ทรงถาม (ถาม)
ทรงม้า (ขี่ม้า)
ทรงช้าง (ขี่ช้าง)
ทรงจาม (จาม)
ทรงเครื่อง (แต่งตัว)
ทรงเครื่องใหญ่ (ตัดผม)

๒. คำที่สร้างขึ้นใหม่ ในลักษณะคำประสม แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

๒.๑ คำประสมที่เกิดจากคำไทยประสมกัน เช่น รับสั่ง (พูด) ห้องเครื่อง (ครัว) เครื่องว่าง (ของว่าง) เครื่องสูง (ฉัตร)

๒.๒ คำประสมที่เกิดจากคำไทยกับคำต่างประเทศที่ใช้เป็นราชาศัพท์อยู่แล้ว

- **ใช้เป็นคำนาม** เช่น น้ำพระเนตร (น้ำตา) มูลพระชีวหา (ลิ้นไก่) บั้นพระองค์ (เอว) ฤงพระหัตถ์ (ฤงมือ) ชับพระองค์ (ผ้าเช็ดตัว) ร่องพระบาท (ร่องเท้า)
- **ใช้เป็นคำกริยา** เช่น สนพระทัย(สนใจ) รัตพระองค์ (เข็มขัด) ทอดพระเนตร (ดู) รัตพระองค์ (เข็มขัด) ลาดพระที่ (ปูที่นอน)สนพระทัย(สนใจ) ลั่นพระชนม์ (ตาย)

๓. **คำยืมมาใช้จากภาษาอื่น** เช่น ภาษาบาลีสันสกฤต ภาษาเขมร ภาษามลายู เป็นต้น

ตัวอย่าง คำยืมจากภาษาบาลีสันสกฤต

- คำนาม เช่น พระเศียร (หัว) พระพักตร์ (หน้า) พระโอษฐ์ (ปาก)
 พระหทัย (ใจ) พระชนก (พ่อ) พระชนนี (แม่)
 พระราชโอรส (ลูกชาย) พระราชพาหนะ (พาหนะ)
 พระราชทรัพย์ (ทรัพย์)
- คำกริยา เช่น สวรรคต (ตาย) ประทาน (ให้) ถวายบังคม (ไหว้)
 ทรงพระราชนิพนธ์ (แต่งหนังสือ) ถวายอยู่จนนวด (นวด)

ตัวอย่าง คำยืมจากภาษาเขมร

- คำนาม เช่น พระเพลา (ตัก) พระศอ (คอ) พระศก (ผม)
 พระขนง (คิ้ว) พระขนน (หมอนอิง)
 พระแสงเสนียด (หวีเสนียด)
- คำกริยา เช่น เสวย (กิน) โปรด (ชอบ) ถวาย (ให้)
 กรรแสง (ร้องไห้)

ตัวอย่าง คำยืมจากภาษามลายู เช่น พระศรี (หมาก)

ตัวอย่าง คำยืมจากภาษามอญ เช่น พระแสง (อาวุธ)

ตัวอย่าง คำยืมจากภาษาชวา เช่น พระบันเหน่ง (เข็มขัด)

ตัวอย่าง คำยืมจากภาษาจีน เช่น พระเก้าอี้ (เก้าอี้)

ตัวอย่าง คำยืมจากภาษาอังกฤษ เช่น พระโอรน (บัลลังก์) มาจากคำว่า throne

ตัวอย่าง คำยืมจากภาษาเปอร์เซีย เช่น พระสุหร่าย (เครื่องโปรยน้ำ)

แบบแผนการใช้คำราชาศัพท์

คำราชาศัพท์มีชนิดของคำเช่นเดียวกับคำที่ใช้ในภาษาสามัญ เช่น

๑. คำนาม

○ คำนามทั่วไป ได้แก่ คำเรียกเครือญาติ เช่น พระเจ้าลูกเธอ (ลูกสาว) พระเจ้าลูกยาเธอ (ลูกชาย) พระเจ้าหลานเธอ (หลาน) คำเรียกอวัยวะร่างกาย เช่น พระจักขุ (ดวงตา) พระชานู (หัวเข่า) คำเรียกของใช้ เช่น พระยี่ภู่ (ฟูก) พระเก้าอี้ (เก้าอี้) คำเรียกเครื่องแต่งกาย เช่น พระมาลา (หมวก) พระภูษา (ผ้า) เป็นต้น

○ คำอาการนาม และคำที่เป็นนามธรรม ได้แก่ คำที่หมายถึง ความคิด ความรู้ ความสามารถ เช่น พระราชดำริ (ความคิด) พระราชดำรัส (คำพูด) พระเมตตา (เมตตา) พระราชอำนาจ (อำนาจ)

การใช้คำนามราชาศัพท์

๑. เดิมคำ **พระบรมอรรคราช** **พระบรมมหาราช** **พระบรมมหา** **พระบรมราช** **พระอัครราช** **พระอัคร** **พระมหา** ข้างหน้าคำนามที่เป็นบุคคล และสิ่งสำคัญที่ควรยกย่อง เช่น

พระบรมอรรคราชบรรพบุรุษ	(บรรพบุรุษของพระมหากษัตริย์)
พระบรมมหาราชวัง	(ที่อยู่ของพระเจ้าแผ่นดิน)
พระบรมมหาชนก	(พ่อ)
พระบรมราชชนนี	(แม่)
พระบรมราโชวาท	(โอวาท)
พระอัครชายา	(พระภรรยาเจ้า)
พระอัครราชเทวี	(พระภรรยาเจ้า)
พระมหามงกุฏ	(มงกุฏ)

๒. เดิมคำ **พระราช** ข้างหน้าคำนามที่เป็นบุคคล และสิ่งสำคัญที่รองลงมา เช่น

พระราชอนุชา	(น้องชาย)
พระราชทรัพย์	(ทรัพย์)
พระราชหฤทัย	(ใจ)
วันพระราชสมภพ	(วันเกิด)

๓. เดิมคำ **พระ** **พระเจ้า** ข้างหน้าคำนามที่เป็นชื่อบุคคล และสิ่งสามัญทั่วไป เช่น

พระเชษฐา	(พี่ชาย)
พระปิตุลา	(ลุง)
พระสหาย	(เพื่อน)
พระเกศา	(ผม)
พระชีวหา	(ลิ้น)
พระมาลา	(หมวก)
ฉลองพระเนตร	(แว่นตา)

ดุ่มพระกรรณ	(ดุ่มหู)
รัดพระองค์	(เข็มขัด)
พระเต้าทักษิณทก	(เต้าสำหรับกรวดน้ำ)
พระดำหนัก	(ที่อยู่)
พระโรคหวัด	(โรคหวัด)
พระแสงปืน	(ปืน)

อนึ่ง ถ้าเป็นคำศัพท์ที่มีมาแต่โบราณ จะใช้คำ **หลวง** **ต้น** **พระที่นั่ง** ประกอบท้ายคำนาม

เช่น

ม้าหลวง	(ม้าของพระมหากษัตริย์)
เรือหลวง	(เรือของพระมหากษัตริย์)
สวนหลวง	(สวนของพระมหากษัตริย์)
ช้างต้น	(ช้างที่ดีของพระมหากษัตริย์)
ม้านต้น	(ม้าที่ดีของพระมหากษัตริย์)
เรือนต้น	(เรือนที่ดีของพระมหากษัตริย์)
เครื่องบินพระที่นั่ง	(เครื่องบินที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือ พระราชวงศ์ชั้นสูงประทับ)
รถยนต์พระที่นั่ง	(รถยนต์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือ พระราชวงศ์ชั้นสูงประทับ)
เฮลิคอปเตอร์พระที่นั่ง	(เฮลิคอปเตอร์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือ พระราชวงศ์ชั้นสูงประทับ)

๔. เต็มคำ **พระ** หรือ **พระราช** ข้างหน้าคำนามที่เป็นอาการนาม หรือนามธรรม เช่น

พระปรีชาสามารถ	(ความสามารถ)
พระเมตตา	(ความเมตตา)
พระราชประสงค์	(ความต้องการ)

๕. ใช้คำ **พระองค์** หรือ **องค์** **พรรษา** หรือ **ปี** เป็นคำลักษณนาม เช่น

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถทั้ง	
๒ พระองค์	
พระทนต์ ๒ องค์ (ซี่)	
พระราชหัตถเลขา ๒ องค์ (ฉบับ)	

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา
ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าทีปังกรรัศมีโชติ มีพระชันษา ๖ ปี
ในวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๔

๒. **คำสรรพนาม** มีเฉพาะบุรุษสรรพนาม แบ่งตามลำดับชั้น และเพศ ดังนี้

บุรุษที่ ๑	บุรุษที่ ๒	บุรุษที่ ๓	ใช้กับ
ข้าพระพุทธเจ้า	ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท	พระองค์	พระมหากษัตริย์, สมเด็จพระบรมราชินีนาถ
เกล้ากระหม่อม (ช) เกล้ากระหม่อมฉัน (ญ)	ฝ่าพระบาท	พระองค์ พระองค์ท่าน	สมเด็จพระบรมราชชนนี, สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร, สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี
เกล้ากระหม่อม	ใต้ฝ่าพระบาท	ท่าน	เจ้านายชั้นสูง
กระผม	พระเดชพระคุณ	พระองค์	สมเด็จพระราชาคณะชั้นสูง
ผม, ดิฉัน	ท่าน	ท่าน	พระสงฆ์, สุกภาพชน

๓. **คำกริยา** คำกริยาราชาคัพทโดยเฉพาะมีไม่มากนัก เช่น เสวย ถวาย ประทับ ประสูติ ฯลฯ แต่ได้มีการสร้างคำกริยาราชาคัพทขึ้น โดยการเติม **“ทรง” “ทรงพระ”** และ **“ทรงพระราช”** นำหน้า ดังนี้

เติม **ทรง** หน้าคำนามธรรมดา เพื่อทำให้เป็นคำกริยาราชาคัพท เช่น

ทรงช้าง	(ขี่ช้าง)
ทรงม้า	(ขี่ม้า)
ทรงปืน	(ยิงปืน)
ทรงเรือใบ	(แล่นเรือใบ)

เดิม **ทรง** หน้าคำกริยาธรรมดา เพื่อให้เป็นคำกริยาราชศัพท์ เช่น

ทรงเล่น (เล่น)

ทรงวิ่ง (วิ่ง)

ทรงออกกำลังกาย (ออกกำลังกาย)

เดิม **ทรงพระ** หน้าคำนามราชศัพท์ เพื่อให้เป็นคำกริยาราชศัพท์ เช่น

ทรงพระกรุณา (กรุณา)

เดิม **ทรงพระราช** หน้าคำกริยา เพื่อให้เป็นคำกริยาราชศัพท์ เช่น

ทรงพระราชดำริ (คิด)

ทรงพระราชนิพนธ์ (แต่งหนังสือ)

๔. คำลักษณนาม ถ้าเป็นคำนามเกี่ยวกับร่างกาย และสิ่งของเครื่องใช้ จะใช้คำว่า **องค์** และ **พระองค์** เช่น

○ ลักษณนามเป็น **พระองค์** เช่น พระมหากษัตริย์ พระราชโอรส พระราชธิดา พระบรมวงศานุวงศ์

○ ลักษณนามเป็น **องค์** เช่น พระทนต์ พระดัชนี เส้นพระเจ้า พานพระศรี พระขนิษฐา พระบาท พระบรมราโชวาท

○ ลักษณนามเป็น **พรรษา** หรือ **ปี** เช่น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าทีปังกรรัศมีโชติ มีพระชันษา ๖ ปี ในวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๔

อนึ่ง การใช้คำราชศัพท์เพื่อพูดในโอกาสต่างๆ จะมีระเบียบวิธีพูดที่ได้กำหนดวิธีใช้ให้เป็นระเบียบแบบแผน ดังนี้

๑. การใช้คำขอใจ

บุคคลธรรมดา กล่าวแก่ พระมหากษัตริย์ ใช้ว่า รู้สึกเป็นพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นเกล้าล้นกระหม่อม

บุคคลธรรมดา กล่าวแก่ เจ้านายชั้นสูง ใช้ว่า รู้สึกขอบพระเดชพระคุณเป็นล้นเกล้าล้นกระหม่อม

บุคคลธรรมดา กล่าวแก่ เจ้านายชั้นรองลงมา ใช้ว่า ขอบพระทัย

๒. การขออนุญาต

บุคคลธรรมดากล่าวแก่ พระมหากษัตริย์ ใช้ว่า ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต
กล่าวแก่ เจ้านาย ใช้ว่า ขอประทานพระอนุญาต

๓. การถวายของ

○ สิ่งของเล็กหรือของที่ยกได้บุคคลธรรมดา กล่าวแก่พระมหากษัตริย์ ใช้ว่า ขอพระราชทานทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย

○ สิ่งของใหญ่หรือของที่ยกขึ้นไม่ได้บุคคลธรรมดา กล่าวแก่พระมหากษัตริย์ ใช้ว่า ขอพระราชทานน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวาย

๔. การกราบบังคมทูล

บุคคลธรรมดา กล่าวแก่ พระมหากษัตริย์ ใช้ว่า ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม ลงท้ายว่า ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

๕. การรับคำ

บุคคลธรรมดา กล่าวแก่ พระมหากษัตริย์ ใช้ว่า พระพุทธเจ้าข้าขอรับใส่เกล้าใส่กระหม่อม

๖. การกล่าวสิ่งที่ไม่ควรจะกราบบังคมทูล

ต้องกล่าวออกตัวไว้ก่อน
บุคคลธรรมดา กล่าวแก่ พระมหากษัตริย์ ใช้ว่า ไม่ควรจะกราบบังคมทูลพระกรุณา

๗. การกล่าวว่าตนเองสบายดี

บุคคลธรรมดา กล่าวแก่ พระมหากษัตริย์ ใช้ว่า เดชะพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้าสุขสบายดี

๘. การกล่าวแสดงความเสียใจ

เมื่อทำอะไรพลั้งพลาด
บุคคลธรรมดา กล่าวแก่พระมหากษัตริย์ใช้ว่า พระราชอาณาจักรเป็นล้นเกล้าล้นกระหม่อม/ พระราชอาณาจักรไม่พินเกล้าพินกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานอภัยโทษ

ข้อสังเกต การใช้ “เสด็จ” และ “ทรง”

“เสด็จ” จะใช้นำหน้าคำกริยาสามัญ และคำกริยาราชศัพท์ ทำให้เป็นคำกริยาราชศัพท์

เสด็จออก	หมายถึง	ออก
เสด็จขึ้น	หมายถึง	ขึ้น
เสด็จลง	หมายถึง	ลง
เสด็จพระราชดำเนิน	หมายถึง	การเดินทางไป – มา
เสด็จพระราชสมภพ	หมายถึง	เกิด

“ทรง” ใช้หน้าคำกริยาสามัญ คำนามสามัญ หรือคำนามราชาศัพท์ ทำให้เป็นคำกริยาราชาศัพท์ เช่น

ทรงเล่น	หมายถึง	เล่น
ทรงขับรถ	หมายถึง	ขับรถ
ทรงสั่งสอน	หมายถึง	สั่งสอน
ทรงบาตร	หมายถึง	ตักบาตร
ทรงดนตรี	หมายถึง	เล่นดนตรี
ทรงม้า	หมายถึง	ขี่ม้า
ทรงพระสุบิน	หมายถึง	ฝัน
ทรงพระอักษร	หมายถึง	เขียนหนังสือ
ทรงพระสุหร่าย	หมายถึง	ประพรมน้ำมนตร์

ข้อควรระวัง

๑. ไม่ใช่คำ “ทรง” นำหน้าคำที่เป็นราชาศัพท์อยู่แล้ว เช่น ไม่ใช่ ทรงเสด็จ ทรงตรัส ทรงเสวย
๒. ไม่ใช่ “ถวายการต้อนรับ” ให้ใช้ รับเสด็จ
๓. ใช้ “พระบรม” เฉพาะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ที่ทรงได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ทรงดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแผ่นดินแทนพระองค์ ในประเทศไทยมีพระราชินี ๒ พระองค์ที่ทรงได้รับพระอิสริยยศนี้ คือ สมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี พระอัครราชเทวี เป็น “สมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี พระบรมราชินีนาถ” และ “สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ” คำราชาศัพท์ที่ใช้ เช่น พระบรมราโชวาท ส่วนสมเด็จพระบรมราชินีจะใช้ พระราโชวาท
๔. เมื่อกล่าวถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ให้ใช้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ไม่ใช่ว่า ล้นเกล้า ล้นกระหม่อม พระราชินี หรือราชินี
๕. ไม่ใช่ “ทรงมี” หรือ “ทรงเป็น” นำหน้าคำราชาศัพท์ เช่น ไม่ใช่ ทรงมีพระบรมราชวินิจฉัย ทรงเป็นพระราชนัดดา ให้ใช้ “มี” หรือ “เป็น” เช่น มีพระบรมราชวินิจฉัยเป็นพระราชนัดดา

ตัวอย่าง การใช้คำราชาศัพท์

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงได้รับพระสมัญญาภิไธย จากประชาชนชาวไทยว่า “พระมหาธีรราชเจ้า” แปลว่า “นักปราชญ์ผู้ยิ่งใหญ่” อันควรแก่พระเกียรติ และพระปรีชาสามารถของพระองค์เป็นอย่างยิ่ง พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์วรรณคดีไว้ทุกแขนง พระราชนิพนธ์เรื่องสั้นเรื่องนี้เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่น่าสนใจ เพราะสะท้อนสภาพสังคม และความรู้สึกนึกคิดของวัยรุ่นในสมัยนั้น

วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ เวลา ๐๕.๐๐ น. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีประทับเครื่องบินของบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) เที่ยวบินที่ทีจี ๓๑๖ ถึงท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ จังหวัดสมุทรปราการ หลังจากทรงเสร็จสิ้นพระราชกรณียกิจการเสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐอินเดีย ระหว่างวันที่ ๑๗-๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๒

สมเด็จพระจักรพรรดิ และสมเด็จพระจักรพรรดินีแห่งญี่ปุ่น เสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศไทย และทรงเป็นพระราชอาคันตุกะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พล.ต.อ.วชิษฐ เดชกุญชร กล่าวว่า เคยรับราชการเป็นหัวหน้านายตำรวจประจำราชสำนัก ตลอดระยะเวลา ๑๒ ปีที่ได้รับใช้ใกล้ชิดทำให้ได้ตระหนักถึงน้ำพระราชหฤทัยของทั้งสองพระองค์ที่มีต่อประชาชนคนไทยเป็นอย่างมาก สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ นอกจากทรงเป็นแม่ของพระราชโอรส และพระราชธิดาแล้ว ยังทรงเป็นแม่ของแผ่นดินด้วย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ทรงทำทุกสิ่งทุกอย่างให้แก่คนไทย ทรงทำมาอย่างยาวนาน ทุกพระราชกรณียกิจ ทุกโครงการของพระองค์...ทรงทำให้แก่แผ่นดิน ทรงทำให้แก่ประชาชน

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาฯ เสด็จทรงเยี่ยม และติดตามการดำเนินงานโครงการสายใยรักแห่งครอบครัว ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พร้อมกับประทานเข็มเชิดชูเกียรติ และทุนการศึกษา พระราชทานจากกองทุนพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าทีปังกรรัศมีโชติ แก่นักเรียนโรงเรียนบ้านคลองมะเกลือ โรงเรียนบ้านบึงวิทยา

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตดา มาตุ **เสด็จทรงเป็นประธานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๒ สมาคมนักเรียนเก่าราชินีในพระบรมราชินูปถัมภ์ โดยมี ม.ร.ว.เบญจมาภ ภิราญณ์ นายกสมาคมเฝ้ารับเสด็จ**

สรุปสาระสำคัญ

ระดับภาษาเป็นเรื่องที่ควรคำนึงเมื่อจะสื่อสาร ทั้งการส่งสารการจะรับสาร โดยพิจารณาบุคคล กาลเทศะ และเนื้อเรื่อง ระดับภาษาแบ่งตามโอกาสเป็น ๕ ระดับ คือ ระดับพิธีการ ระดับมาตรฐานราชการ ระดับกึ่งทางการ ระดับสนทนา และระดับกันเอง นอกจากนี้ระดับภาษายังแบ่งตามลักษณะเนื้อเรื่อง หรือวิธีการสื่อสารได้อีกด้วย คำราชาศัพท์จัดเป็นระดับภาษาประเภทหนึ่งซึ่งใช้กับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ ตลอดจนสุภาพชนทั่วไป คำราชาศัพท์มีทั้งที่เป็นคำไทยแท้ คำที่สร้างใหม่ และคำที่ยืมมาจากภาษาอื่น ชนิดของคำราชาศัพท์จะคล้ายกับชนิดของคำไทยทั่วไป เช่น นาม สรรพนาม กริยา การใช้คำราชาศัพท์ให้ถูกต้องจะต้องศึกษาทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ให้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของภาษาไทย

กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้

- ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในประเด็น **“การใช้ภาษาให้ถูกระดับสนับสนุน วัฒนธรรมไทย”** และ **“ระดับของภาษา พากาสื่อสารสู่เป้าหมาย”**
- ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า ถ้าไม่ใช้ภาษาตามระดับภาษาจะเป็นอย่างไร
- ให้นักเรียนรวบรวมประสบการณ์ปัญหาของตนเกี่ยวกับการใช้ภาษาอย่างมีระดับในโอกาสต่างๆ แล้วนำมาเล่าให้เพื่อนๆ ฟัง
- ให้นักเรียนพิจารณาปัจจัยในการสื่อสารต่อไปนี้นักเรียนพบปัญหาอย่างไรเกี่ยวกับระดับภาษา

๔.๑ สัมพันธภาพของผู้ส่งสารกับผู้รับสาร

๔.๒ กาลเทศะ

๔.๓ เนื้อหา

๕. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันรวบรวมตัวอย่างภาษาในระดับต่างๆ จากสื่อมวลชนและสื่อสิ่งพิมพ์ แล้วนำมาวิเคราะห์ในชั้นเรียน

๖. ให้นักเรียนสังเกตการใช้ภาษาของพิธีกรที่ขึ้นชอพบว่า ถูกต้องตรงกับระดับภาษาหรือไม่อย่างไร แล้วนำมาวิเคราะห์ในชั้นเรียน

๗. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันรวบรวมตัวอย่างสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อเรื่องต่างๆ แล้วพิจารณาระดับภาษาที่พบในสารนั้น

๘. ให้นักเรียนพิจารณาว่าข้อความที่ยกมาต่อไปนี้จัดเป็นการใช้ภาษาในระดับใด เพราะเหตุใด

๘.๑ **ภูมิปัญญาชาวบ้าน (popular wisdom)** หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เอง ที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นสติปัญญา เป็นองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ทั้งกว้างทั้งลึก ที่ชาวบ้านสามารถคิดเองทำเอง โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินชีวิตได้ในท้องถิ่นอย่างสมสมัย

ประเวศ วะสี : การสร้างสรรค์ภูมิปัญญาไทยเพื่อการพัฒนา
ในวารสารชุมชนพัฒนา ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๕

๘.๒ **มันน้ำอัสจรรยไคไหนด อยู่ๆ เงินไค้หำร้อยบาท ก็กลายเป็นเงินตั้งหำร้อยบาท อื้อหือ ฟังเพราะกว่าไคว่าไค้หำร้อยบาทเป็นกอง**

อัญชัน : รวมเรื่องสั้นชุดอัญมณีแห่งชีวิต

๘.๓ **ธุรกิจการงานอาจพบอุปสรรค หรือมีบุคคลเข้าขัดขวางเป็นคู่แข่ง พลัดโอกาสดีไปหลายครั้ง ยิ่งรเวลางสัปดาห์จะมีเหตุซุ่นซ่องหมองใจในเรื่องตำแหน่งหน้าที่การงาน พอดีพอร้ายอาจให้ต้องรีบตัดสินใจโดยปัจจุบันทันด่วนก็อาจเป็นได้**

โสรัจจะ : ดวงและดาว สกุลไทย ฉบับที่ ๒๔๕๑ วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๒

๙. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในประเด็น **“คำราชาศัพท์กับสังคมไทย”** และ **“การใช้ราชาศัพท์ช่วยธำรงวัฒนธรรมไทย”**

๑๐. ให้นักเรียนฟังข่าวในพระราชสำนักจากวิทยุหรือโทรทัศน์ แล้วบันทึกคำราชาศัพท์ที่ได้พบ นำเสนอหน้าชั้นเรียน

๑๑. ให้นักเรียนรวบรวมคำราชาศัพท์ที่ได้พบในหนังสือเรียน นิตยสาร นวนิยาย หนังสือพิมพ์ แล้วทำรายงานแล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน

๑๒. สมมติว่านักเรียนได้เป็นตัวแทนกล่าวรายงานความเป็นมาของโครงการ “**ภาษาไทย ภาษาชาติ**” แต่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ให้นักเรียนฝึกเขียนคำกราบบังคมทูล แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน

๑๓. ให้นักเรียนเปลี่ยนข้อความต่อไปนี้โดยใช้คำราชาศัพท์ที่ถูกต้อง

๑๓.๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จลงจากพระที่นั่งจักรีมหาปราสาทพร้อมด้วยญาติ และทักทายผู้มาเฝ้ารับเสด็จด้วย

๑๓.๒ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ให้เงินส่วนตัวเป็นทุนประเดิมในการจัดตั้งมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ

๑๓.๓ ผมตื่นเต้นมาก รู้สึกขอบคุณที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มามอบถ้วยรางวัล ถ้วยรางวัลนี้เป็นรางวัลสูงสุดที่ได้รับมอบจากมือของท่าน และยังเป็นเกียรติประวัติสูงสุดที่ภาพถ่ายนี้ได้ผ่านสายตาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และยังได้รับการวินิจฉัยจากท่าน ให้เป็นภาพถ่ายชนะเลิศอีกด้วย

